

MOUTSOPOULOS, NIKOLAOS K : *To arkhontiko tou sior Manolakē stē Beroia (=Karaferye'de Manolaki evi)*, Atina 1960 (*Zygos* dergisi, sayı 56-57 den ayrıbasım), 6 s. metin, 1 S. İngilizce özet., metin içinde birçok plân, kesit, detay, metindışı birçok fotoğraf ile renkli 2 levha.

Yunanistan'ı 1953 yılı Nisanında ziyaret ettiğimde Makedonya'da Verria (=Karaferye) kasabasında birkaç saat kalmak imkânını bulmuştum. Pek kısa süre içinde bu eski Türk kasabasının ana caddesi kenarındaki Khristos şapelinin az ilerisinde eski bir ev dikkatimi çekmişti. Hakkında pek kısa bir not ile maalesef klişesi pek muvaffak olmuş sayılamıyan bir fotoğrafını yayınladığım¹ bu eski ev, artık mevcut değildir. Son yedi yıl içinde yıkılmış ve ortadan kalkmıştır. Fakat memnuniyetle öğrendiğimize göre Selânik Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. N. K. M. güzel ve itinalı baskılı bu yayını ile, bu eski evi etrafıca tanıtmakta, böylece kaybolan bir sivil mimarî örneğini hiç değilse kâğıt üzerinde yaşatmaktadır.

Karaferye'de² Manolaki evi, 1830 yılında, Türk idaresi zamanında ve henüz sivil mimarîde Barok üslubun hâkimiyetinin devam ettiği bir sırada inşa ve tezyin edilmiştir. Evin ahşap hatıllı moloz taşından yapılmış yüksek bir bodrum katı ile bir esas kattan ibaret olduğu görülmektedir. Evin iç avlusu, basit bir ahşap kapı ile açılıyordu. Manolaki evi S. H. Eldem'in "Dış sofalı" olarak adlandırdığı Türk evi tipinin³ çerçevesi içine girmektedir. Daha fazla taşrada örneklerine raslanan bu tipin, Manolaki evine oldukça benzeyen bir başka nümunesine de Tekirdağ'ında raslanmıştır⁴. Manolaki evi, dış sofalı ev tipinin en "basit ve orijinal" şeklinin bir misalidir. Esası çok eski olan bu tipin âbidevi kâğıt bir örneği ise, Topkapı sarayı camiası içindeki XV. yüzyıla ait Hazine dairesidir.

Duvarlarında güzel nakışlar ve bu arada şehir manzaraları ile gemi resimleri de bulunan bu evin, yazar tarafından ileri sürüldüğü gibi "Makedonya" bölgesine has bir mimarisi olduğuna ihtimal vermek güç olmakla beraber, bu güzel yayının sarıh ve dikkatle alınmış resimleri, kesitleri ve bilhassa harikulâde bir izometrik deseni ile mükemmel bir surette tanıttığını belirtebiliriz. Evvelce yine Makedonya'da Kastoria (=Kesriye) evleri hakkında da büyük ölçüde bir albüm yayınlamış olan Yunanlı komşularımızın⁵, Türk devri eserleri ile de ilgilenmelerini memnuniyetle karşıladığımızı belirtmek yerinde olacaktır. Prof. Dr. N. K. M.'i ise bu güzel yayınından dolayı tebrik ederiz.

Doç. Dr. SEMAVİ EYİCE

¹ S. Eyice, *Yunanistan'da Türk mimarî eserleri II*, "Türkiyat Mecmuası", XII, 1955, 206, s. 223'te res. 2 de bir fotoğrafı vardır.

² Türk devrindeki Karaferye hak. bk. Evliya Çelebi, *Seyahatname*, c. VIII, 181 ve dev.

³ S. H. Eldem, *Türk evi plân tipleri*, İstanbul 1955, s. 31 ve dev.

⁴ S. H. Eldem, *ay. esr.*, s. 48, no. 48.

⁵ Ekdoseis Syllogou Hellenike laike tekhne, *Pinakotheke tes Tekhnes tou Hellenikou Laou, I Arkhontika Kastorias*, Atina 1948.

